

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОГОДЖУЮ

Гарант освітньо-професійної програми

Олександра СИДОРЕНКО
від "30" жовтня 2025 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Інна ВАРНАВСЬКА

Протокол засідання кафедри

соціальних та поведінкових наук ХДАЕУ

від "01" вересня 2025 року № 1

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціальна психологія

Назва навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Освітньо-професійна програма – «Практична психологія»

Спеціальність – 053 Психологія

Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки

Кропивницький-Херсон – 2025

1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни	Соціальна психологія
Факультет	Економічний
Назва кафедри	Соціальних та поведінкових наук
Викладач	Сидоренко Олександра Юріївна, кандидат психологічних наук, доцент; доцент кафедри соціальних та поведінкових наук Самкова Олеся Миколаївна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри соціальних та поведінкових наук
Контактна інформація	номер телефону викладача: 0675076336 адреса електронної пошти: sydorenko_o@ksaeu.kherson.ua номер телефону викладача: 0661538834 адреса електронної пошти: samkova_o@ksaeu.kherson.ua адреса електронної пошти кафедри: dep.sbs@ksaeu.kherson.ua
Графік консультацій	Вівторок, четвер – з 15.00 до 17.00; для погодження часу онлайн консультацій здобувачам слід писати на електронну пошту викладача
Програма дисципліни	ТЕМА 1. ОБ'ЄКТ, ПРЕДМЕТ ТА СТРУКТУРА СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ. Необхідність визначення предмету та об'єкту соціальної психології. Соціальна психологія як наука про закономірності становлення розвитку та функціонування соціально-психологічної реальності. Співвідношення понять «соціальне» та «психічне». Поняття соціально-психологічної реальності. Соціально-психологічне відображення, його зміст та форма. Поняття соціальної психіки. Психічне як суб'єктивне відображення та регулятор соціального процесу. Нормативність соціально-психологічної регуляції. Спільна діяльність та інтерсуб'єктні відносини як основа виникнення соціально-психологічних явищ. Ціннісний характер соціально-психологічного відображення. Інтеграція «соціального» та «індивідуального» як шлях розвитку сучасної соціальної психології. Основні сфери досліджень у соціальній психології: закономірності та механізми спілкування й взаємодії людей, великих і малих соціальних груп та особистості в системі суспільних та міжособистісних відносин. Різні підходи до визначення структури та функцій соціальної психології. Визначення завдань сучасної теоретичної та прикладної соціальної психології. Основні критерії виділення соціальної психології в системі наук про суспільство та людину. Зв'язок соціальної психології з соціальною філософією.

етикою, історією, етнографією, педагогікою та іншими науками. Виникнення соціальної психології як результат розвитку та диференціації психологічної та соціологічної наук. Традиції розгляду соціально-психологічної проблематики у соціології та психології. Специфіка міждисциплінарного характеру соціальної психології. Особливості розвитку соціальної психології як самостійної науки. Принципи класифікації соціально-психологічних явищ за їх змістом та структурою. Специфіка та взаємозв'язок різних соціально-психологічних явищ. Прояв соціальної психології на різних рівнях соціальної організації та рівні особистості. Історія розвитку соціально-психологічних знань. Емпіричні передумови та теоретичні витоки соціальної психології.

ТЕМА 2. ГОЛОВНІ ТЕОРЕТИЧНІ НАПРЯМКИ СУЧАСНОЇ ЗАРУБІЖНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ.

Особливості розвитку американської соціальної психології, її зв'язок з філософією неопозитивізму та лабораторним експериментом. Спроба побудови соціальної психології на моделі точного знання. Проблема методу та змісту соціально-психологічного дослідження – це сцієнтистський підхід до науки. Принцип верифікації як специфічний засіб перевірки істинності психологічних знань. Практична спрямованість американської соціальної психології. Спільне та особливе у розгляді соціально-психологічних проблем у класичному психоаналізі та неофрейдизмі. Соціалізація, агресія, культура – їх пояснення із психоаналітичної позиції (З. Фрейд, К. Юнг, А. Адлер, Е. Фромм). Когнітивістська орієнтація: гештальтпсихологія та теорія К. Левіна як основа когнітивістського підходу у соціальній психології. Ідея взаємозв'язку індивіда та оточення (середовища). Гуманістичні аспекти когнітивістської психології. Теорії когнітивної відповідності. (Ф. Хайдер, Т. Ньюком, Л. Фестінгер, Ч. Осгуд, П. Танненбаум). Теорія структурного балансу Ф. Хайдера. Теорія комунікативних актів Т.Ньюкома. Теорія когнітивного дисонансу Л. Фестінгера. Теорія конгруентності Ч. Осгуда та П. Танненбаума. Когнітивний підхід С. Аша, Д. Креча, Р. Крачфілда. Перспективи та недоліки розвитку когнітивістської орієнтації у соціальній психології. Біхевіоризм та необіхевіоризм як течії соціальної психології. Научіння як основний механізм надбання соціальної поведінки. Два типи научіння. Базові поняття сучасного біхевіоризму: «стимул», «реакція», «драйв» (спонукання), «генералізація» та «дискримінація», «підкріплення». Теорія агресії та наслідування (Н. Міллер, Д. Доллард). Теорія елементарної соціальної поведінки Дж. Хоманса. Особливості гуманістичного напрямку у соціальній психології. Самоактуалізація як головний мотив життя людини та її роль у соціальній поведінці особистості. Мотивація та ієрархія потреб за А. Маслоу. Феноменологічна позиція К.Роджерса. «Я-концепція» як основа розв'язання проблеми міжособистісних стосунків, взаємин суспільства та індивіда. Інтеракціоністська орієнтація у соціальній психології. Концепція Дж. Міда – головне теоретичне джерело інтеракціонізму. Соціальний процес як інтеракція індивідів у групі та суспільстві. Інтеракція як відповідний пункт соціально-психологічного аналізу. Символічний інтеракціонізм як головний напрямок

інтеракціоністської орієнтації: «чиказька» школа (Г. Блумер), «айовська» школа (Т. Кун). Поняття символічної взаємодії (комунікації), значення символів та жестів у формуванні людської психіки. Структура особистості за Дж. Мідом. Рольові теорії Т. Сарбіна. Є. Гофмана, Р. Лінтона. Прийняття ролі іншого як умова взаємодії між людьми. Соціологічний та соціально-психологічні підходи до поняття ролі. Взаємозв'язок соціальної ролі та статусу особистості. Особливості міжрольових та внутрішньорольових конфліктів. «Соціальна драматургія» І. Гофмана. Теорія референтної групи (Г. Хайман, Т. Ньюком, М. Шеріф, Г. Келлі, Р. Мертон). Функції референтної групи. Взаємозв'язок соціальних установок та референтних груп. Значення референтної групи для аналізу зв'язку між мотивацією людини та соціальною структурою.

ТЕМА 3. ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Історія виникнення соціальної психології як самостійної науки. Передумови формування соціально-психологічних знань. Філософські джерела соціально-психологічних ідей в античності та Новий час. Уявлення про соціальну природу людини. Соціально-філософські концепції взаємодії індивіда і суспільства. Психологія народів як напрям у розвитку соціальної психології. Поняття колективної психіки, роль мови, культури та традицій у формуванні суспільної свідомості. Психологія має і проблеми поведінки натовпу. Механізми навіювання, зараження та наслідування. Перехід від філософських і соціологічних концепцій до наукової соціальної психології. Виникнення експериментальної соціальної психології. Дослідження впливу соціального оточення на поведінку людини. Становлення соціальної психології як самостійної дисципліни. Основні етапи розвитку та провідні наукові школи соціальної психології.

ТЕМА 4. МЕТОДОЛОГІЯ ТА МЕТОДИ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Методологія соціальної психології як система принципів і підходів наукового пізнання соціально-психологічних явищ. Філософські та загальнонаукові основи методології соціальної психології. Основні методологічні принципи дослідження соціально-психологічних процесів. Причинна зумовленість, розвиток і системність соціально-психологічних явищ. Єдність свідомості, діяльності та спілкування. Взаємозв'язок особистості та соціального середовища. Класифікація методів соціально-психологічних досліджень. Експеримент як провідний метод соціальної психології. Спостереження, опитування, тестування як методи вивчення соціальної поведінки. Аналіз продуктів діяльності та контент-аналіз. Соціометрія як метод дослідження міжособистісних відносин у групі. Методи дослідження малих і великих соціальних груп. Проблеми валідності, надійності та етичності соціально-психологічних досліджень. Поєднання кількісних і якісних методів у соціальній психології.

ТЕМА 5. ПРОБЛЕМА СПІЛКУВАННЯ У СОЦІАЛЬНІЙ ПСИХОЛОГІЇ.

Спілкування як необхідна умова існування людини та суспільства. Потреба у спілкуванні як

реалізація об'єктивної потреби людей в об'єднанні, співробітництві та соціального розвитку. Спілкування як необхідний аспект людської діяльності. Різні підходи до визначення спілкування у психології, соціальній психології та соціології. Взаємозв'язок спілкування та спільної діяльності, спілкування та соціальні відносини. Спілкування та комунікація: їх особливості та підстави для диференціації Спілкування та взаємодія: спільне та відмінне у цих поняттях. Поняття спілкування у вузькому та широкому розумінні.

Види та форми спілкування: за метою, за змістом та за засобами. Особливості масового та міжособистісного спілкування. Емоційна основа міжособистісного спілкування. Діада як основна форма міжособистісного спілкування. Спілкування як спосіб реалізації міжособистісних та соціальних відносин.

ТЕМА 6. СПІЛКУВАННЯ ЯК ВЗАЄМОДІЯ.

Різні підходи до визначення структури спілкування. Виокремлення функцій спілкування (Г. Андреева. Б. Паригін, Б. Ломов та ін.). Взаємодія як форма зв'язку людей та соціальних груп у суспільстві. Взаємодія та інтеракція. Внутрішня та зовнішня сторони взаємодії. Суспільні та міжособистісні відносини: їх особливості. Зміст та форма взаємодії. Чуттєвий характер міжособистісної взаємодії. Кон'юнктивні та диз'юнктивні почуття. Спільна та індивідуальна діяльність: їх особливості та специфіка. Структура та механізми спільної діяльності. Поняття сукупного групового суб'єкта. Головні ознаки міжособистісної взаємодії: предметність, ситуативність, рефлексивність, експлікованість Типи та форми взаємодії та сумісної діяльності. Критерії ефективності спільної діяльності. Експериментальна схема взаємодії Р. Бейлза. Проблема взаємодії в символічному інтеракціонізмі (Дж. Мід). Підходи до розгляду особливостей співвідношення між спілкуванням та діяльністю. Спілкування як конкретний вид діяльності (Б. Ананьєв. І. Кон. М. Каган). Спілкування як необхідний аспект діяльності (О. Леонтьєв). Спілкування як специфічний вид діяльності (О. Запорожець. М. Лісіна). Спілкування як комунікативна діяльність (О. Леонтьєв). Спілкування та діяльність як аспекти буття людини (Б. Ломов). Суб'єкт-об'єктна та суб'єкт-суб'єктна парадигми спілкування та діяльності.

ТЕМА 7. СПІЛКУВАННЯ ЯК ОБМІН ІНФОРМАЦІЄЮ.

Зміст, форма та функції комунікативного аспекту спілкування. Спільне та специфічне у поняттях «спілкування» та «комунікація». Сутність обміну інформацією між людьми – це використання знакових систем. Проблема тезауруса, смисл та значення у комунікативному процесі. Різновиди інформації за впливом на реципієнта. Особливості спонукальної та констатуючої інформації. Специфіка видів інформації за характеристиками аудиторії. Структура комунікативного процесу. Рівні спілкування: імперативне, маніпулятивне та діалогічне. Психологічні особливості монологу та діалогу. Схема діалогу. Мовлення як специфічний засіб комунікації. Схема передачі та сприйняття

інформації. Завдання з орієнтації партнера по спілкуванню (О. Леонтьєв). Характеристики комунікатора як важливий фактор підвищення ефективності комунікативного обміну. Феномен семантичне значущої інформації. Психологічні перешкоди на шляху передачі інформації. Види бар'єрів та їх особливості. Явища fascinaції та засоби її використання. Роль невербальної комунікації у комунікативному процесі. Оптико-кінетична система, її особливості. Загальні напрямки інтерпретування моторики комунікатора та реципієнта. Дослідження К. Бердствіла. Пара- та екстарлінгвістичні системи та їх роль у збільшенні семантично значущої інформації. Простір та час як фактори підвищення ефективності комунікативного акту. Дослідження Е. Холла. Поняття «особистісного простору», його особливості. Використання різних параметрів простору та часу у комунікативному процесі. Феномен хронотопів. «Контакт очей» як специфічний обмін інформацією. Дослідження М. Аргайла. Загальні правила ефективного використання «мови погляду».

ТЕМА 8. ПЕРЦЕПТИВНИЙ АСПЕКТ СПІЛКУВАННЯ.

Теоретичні передумови виникнення соціальної перцепції. Перцептивні процеси в загальній психології. Специфіка вивчення перцептивних процесів у соціальній психології. Дослідження соціального сприйняття – вихідний пункт психології соціального пізнання. Проблема соціальної перцепції в теоріях когнітивної відповідності. Структура соціальної перцепції. Особливості змісту та процесів міжособистісного сприймання та розуміння. Явище стереотипізації, його переваги та недоліки в соціальній перцепції. Ефекти міжособистісного сприймання: ефект ореола, ефекти первинності, ефект новизни. Типові схеми формування першого враження. Особливості інтерпретації поведінки іншого. Феномен каузальної атрибуції. Логіка процесу приписування причин поведінки. Концепції Д. Джонса і К. Девіса. Теорія каузальної атрибуції Дж. Келлі. Модель аналізу варіацій та теорія каузальних схем. Помилки атрибуції. Феномен фундаментальної помилки атрибуції. Поняття розуміння та взаєморозуміння. Рівні розуміння іншої людини. Егоцентризм як нездатність до розуміння іншого. Різновиди егоцентризму Феномен ідентифікації у процесі людського спілкування. Особливості емпатії як механізму взаєморозуміння. Види емпатії. Соціальна рефлексія як ефективний механізм розуміння іншої людини. Точність сприйняття соціальних об'єктів як проблема соціальної психології. Методи дослідження точності соціальної перцепції: їх переваги та недоліки. Суб'єктне та об'єктне сприйняття. Проблема соціально-психологічної компетентності. Психологічні технології та їх роль у підвищенні точності соціальної перцепції. Атракція як позитивна емоційна установка на соціальний об'єкт. Детермінанти атракції. Деякі принципи формування атракції. Роль атракції у життєдіяльності групи.

ТЕМА 9. ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВЕЛИКИХ СОЦІАЛЬНИХ ГРУП.

Методологічні та теоретичні принципи дослідження великих соціальних груп. Соціально-психологічна проблематика великих соціальних груп. Зв'язок понять велика соціальна група та

масова поведінка. Особливості дослідження психології соціальних груп: обмеженість можливостей експерименту, специфіка спостереження, логіко-теоретичні та порівняльні методи аналізу, використання апарату статистики. Особливості дослідження великих соціальних груп в історії соціальної психології та соціології (М. Лацарус, В. Вундт, Г. Лебон, Г. Тард, Е. Дюргейм, О. Потєбня, Г. Шпет). Сучасні підходи до розв'язання проблеми великої соціальної групи. Проблема класифікації великих соціальних груп. Тимчасові, організовані, неорганізовані, стійкі та нестійкі великі соціальні групи. Структура великих соціальних груп. Соціально-психологічні особливості формування громадської думки та її вплив на функціонування великих соціальних груп. Зміна поведінки та діяльності партнера по спілкуванню – основна мета психологічного впливу. Особливості психологічного впливу у стихійних та організованих групах. Перші соціально-психологічні теорії, що спрямовані на вивчення психологічного впливу. Зараження як засіб групового впливу. Основа зараження – несвідома схильність індивіда до співпереживання певних психічних станів. Феномен багаторазового взаємного підсилення емоційного впливу партнерів по спілкуванню як головний механізм зараження. Теорії зараження (Г. Тард, В. Мак-Дугалл, Г. Лебон, Г. Олпорт та ін). Паніка як специфічний випадок соціально-психологічного зараження. Шокуючий стимул, дефіцит або надлишок інформації як умова виникнення паніки. Специфічні особливості поведінки людей у ситуації паніки. Причини виникнення або посилення паніки. Умови попередження та зупинення паніки. Навіювання, або сугестія, як цілеспрямований вплив на основі некритичного сприйняття інформації. Погляди Г. Тарда, Г. Лебона, М. Михайловського, В. Бехтерева та інших дослідників щодо специфіки феномена навіювання. Сугестія та контрсугестія як важливі чинники соціалізації особистості, групової інтеграції та прогресу суспільства (Б. Поршнєв). Психологічна протилежність «Ми» та «Вони» – основа формування поля довіри та недовіри та дії сугестії. Умови ефективності навіювання. Прикладне значення досліджень соціально-психологічної сугестії.

Наслідування як відтворення індивідом певних зовнішніх рис та зразків поведінки. Традиції дослідження навіювання в історії соціальної психології (Г. Тард, Г. Лебон, Г. Зиммель, З. Фрейд, М. Михайловський та ін.). Роль наслідування у процесі розвитку дитини та засвоєння нею соціального досвіду. Особливості наслідування в соціальній групі. Мода як форма стандартизованої масової поведінки людей та соціальних груп. Суперечливість моди: ідентифікація та негативізм наслідування та протиставлення, уніфікація та персоналізація. Універсальність моди. Зв'язок моди зі смаками та звичаями. Теорії походження моди. Мода як фактор соціалізації особистості. Чутки як стихійна форма передачі інформації та засіб зняття особистісного напруження в умовах дефіциту інформації. Потреба задоволення в інформації – головний мотив сприймання та відтворення чуток. Інформаційна та експресивна функції чуток. Види чуток. Зв'язок чуток з пануючими у суспільстві масовими настроями та громадською думкою. Чутки як спосіб підвищення власного статусу та

боротьби за лідерство у групі. Засоби протидії чуткам. Ефективність дії засобів масової інформації та пропаганди як спосіб попередження чуток. Роль авторитету та престижу джерела інформації у поширенні чуток. Переконавання як спосіб цілеспрямованого впливу на свідомість та поведінку людини через звертання до її власних критичних суджень. Прямий та опосередкований засоби переконання. Особливості впливу комунікатора у процесі переконання: компетентність та привабливість як специфічні чинники ефективності переконання. Особливості побудови змісту повідомлення та його вплив на реципієнта Використання контраргументів для підвищення ефективності переконуючого впливу. Ефект первинності та вторинності інформації в ефективності переконання. Канали комунікації та особливості їх використання у процесі переконання. Дослідження психологічних особливостей народів, націй та рас в історії соціології та соціальної психології. Особливості етнічної та національної психології. Психологія нації та національна психологія, їх зміст та взаємозв'язок. Психічний склад нації та національний характер. Самосвідомість та самопочуття нації. Культурно-історичні, етнічні, національні традиції, стереотипи, забобони, їх психологічні характеристики. Національне та етнічне, національне та інтернаціональне у психології націй. Соціально-психологічні проблеми національної державності, національних стосунків та міжнаціонального спілкування. Міжнаціональний та етнічний конфлікти: витоки, сутність, динаміка та шляхи вирішення. Тенденції та перспективи розвитку національної свідомості та самосвідомості. Особливості формування національного характеру та менталітету. Загальна характеристика психології класів і класової психології. Ідеологія та психологія класів та прошарків як різні рівні класової свідомості до самосвідомості. Соціально-психологічні механізми потреб та інтересів соціальних класів та прошарків. Проблема соціального характеру. Традиції, звичаї та звички як складові психічного стану класу та класової психології. Класова психологія та соціальна диференціація сучасного суспільства.

ТЕМА 10. ОСОБЛИВОСТІ МАСОВОЇ ПОВЕДІНКИ.

Біологічна обґрунтованість взаємодії індивідуальних та групових форм поведінки. Взаємозв'язок індивідуального та колективного у філогенезі. Особливості психологізації суспільних відносин у психоаналітичних концепціях (З. Фрейд, К. Юнг, А. Адлер, Е. Фромм). Природа агресивної поведінки особистості в концепціях Дж. Долларда, Н. Міллера, А. Бандури, А. Стаса, С. Стаса. Біологізація суспільних відносин у теоріях соціал-дарвіністичного напрямку. Ідеї К. Лоренца, Р. Ардрі, Д. Моріса стосовно біологічних джерел людської агресивності. Соціально-культурні фактори регуляції поведінки людини. Особливості соціологізації соціально-психологічних явищ у культурно-антропологічній школі. Натовп як специфічний фактор активізації типових рис людини. Поняття «натовпу» та його особливості. Класифікація видів натовпу. Методи вивчення натовпу. Г. Лебон та його концепція масової поведінки. Зараження та навіювання як механізми регуляції поведінки

індивідів у натовпі. Розумова та чуттєва діяльність натовпу. Г. Тард та його погляди на природу натовпу. Наслідкування як фактор регуляції поведінки натовпу. Злочинна поведінка натовпу як предмет аналізу психологічних та юридичних теорій. Особливості лідерства у натовпі.

Поняття «маніпуляція». Структура соціального маніпулювання. Види маніпулятивного впливу. Особливості стратегій та прийомів маніпулювання свідомістю та поведінкою людей. Феномен маніпуляції в теорії «психології мас». Основні стратегії маніпулятивного впливу за теорією мас: репрезентативність, церемоніал та переконання. Умови ефективної пропаганди з погляду Г. Лебона, Г. Тарда, С. Мосовічі. Особливості масової комунікації як основного засобу маніпулятивного впливу. Становлення та розвиток засобів масової комунікації. Публіка як специфічний різновид натовпу. Особливості функціонування громадської думки. Використання колективного впливу в сучасних маніпулятивних технологіях.

ТЕМА 11. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ МАЛИХ ГРУП.

Проблема визначення малої соціальної групи. Соціально-психологічний, психологічний та соціологічний підходи до вивчення малих соціальних груп. Проблема класифікації малої соціальної групи: за принципами організації, за характером взаємодії, за часом існування, за соціальною спрямованістю тощо.

Основні теоретичні підходи у вивченні малої соціальної групи на Заході: соціометричний напрям (Дж. Морено), соціологічний напрям (Е. Мейо), школа групової динаміки (К. Левін), інтеракціоністський напрям (Дж. Мід), психоаналітичний напрям (З. Фрейд, В. Бенніс та Г. Шеппард та ін.). Дослідження малої соціальної групи у вітчизняній психології. Рефлексологічний напрям у дослідженнях малої соціальної групи (В. Бсхтерев). Особливості педологічного підходу у вивченні групової психології (О. Залужний, Л. Виготський та ін.). Психотехніка та її роль у вивченні малої соціальної групи (П. Керженцев, О. Гастєв). Внесок А. Макаренка в теорію та практику колективу як виду малої групи. Структурні та динамічні аспекти малих соціальних груп. Різні підходи до визначення групової динаміки. Теорія поля як теоретична основа груподинамічного підходу (К. Левін). Групові процеси як способи індивідуальної поведінки у групі.

ТЕМА 12. УТВОРЕННЯ ТА РОЗВИТОК МАЛОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ГРУПИ.

Утворення малої соціальної групи. Соціальні та психологічні детермінанти виникнення малої соціальної групи. Група як структурна одиниця суспільного розподілу праці та соціальної диференціації суспільства. Роль потреб, інтересів та ціннісних орієнтацій у формуванні малої соціальної групи. Цілі та завдання спільної діяльності як основа виникнення малої соціальної групи, її структури, розміру та складу. Потреба у задоволенні міжособистісного спілкування як психологічна детермінанта виникнення малої соціальної групи. Мала соціальна група як своєрідне мікросередовище спілкування та спільної діяльності. Мала соціальна група як єдність її формальної

та неформальної структур. Специфіка формальної та неформальної організації, формальні та неформальні групи. Етапність розвитку малої соціальної групи як процес її групової життєдіяльності. Особливості підходів до розвитку малої соціальної групи у різних теоретичних концепціях. Стадії розвитку малої соціальної групи за М. Обером. Колектив як вищий рівень розвитку малої соціальної групи що формується на засадах спільної соціально значущої діяльності.

ТЕМА 13. ПРОБЛЕМА СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ.

Неоднозначність поняття соціалізації.. Соціалізація, розвиток виховання та адаптація особистості. Первинна та вторинна соціалізація особистості. Зміст та структура процесу соціалізації. Різні підходи до визначення етапів соціалізації. Концепції Е. Еріксона та Р. Бернса про стадії соціалізації особистості. Формування свідомості та самосвідомості у процесі соціалізації, значення групових та соціальних норм у цьому процесі. Соціалізація та детермінація соціальної поведінки особистості.

Механізми та інститути соціалізації. Залежність механізмів та інститутів соціалізації від характеру соціальних відносин. Соціалізація як формування самовідчуття, самосприймання, самопізнання та саморегуляції поведінки індивіда. Соціально-культурне: (символічне) оточення та становлення особистості. Персоніфікація як результат включеності індивіда в соціальну систему. Провідні види діяльності (праця пізнання, гра, спілкування) як основні сфери соціалізації. Проблема механізмів соціалізації в соціальній психології. Стихійні та цілеспрямовані механізми соціалізації. Формування захисних функцій особистості у процесі соціалізації. Інститути соціалізації як транслятори соціального досвіду. Взаємозв'язок стадій соціалізації та інститутів соціалізації. Роль сім'ї та дитячих дошкільних закладів у первинній соціалізації людини. Школа як засіб соціалізації через систему освіти та виховання. Трудовий колектив як один з найважливіших інститутів соціалізації. Проблема референтності інститутів соціалізації. Проблема «десоціалізації» та «ресоціалізації». Соціально-типове та індивідуальне у процесі соціалізації. Вплив великих соціальних груп (етносів, націй, професійних, політичних, демографічних) на процес соціалізації.

ТЕМА 14. ОСОБИСТИСТЬ У СТРУКТУРІ ГРУПОВИХ ВІДНОСИН.

Поняття «індивід», «суб'єкт», «особистість», «індивідуальність» як певні рівні взаємовідносин людини з оточуючим світом. Особистість як головний об'єкт дослідження соціальній психології. Поняття особистості в системі теоретичного та практичного людинознавства (А. Ананьєв, Б. Ломов та ін.). Особливості підходів у дослідженнях особистості в соціальній психології. Співвідношення поглядів у вивченні особистості А. Ананьєва, Л. Божович, В. Мясіщева, К. Платонова, Д. Узнадзе, С. Рубінштейна. Особистість як об'єкт спілкування. Особистість та група, діяльність та поведінка особистості у групових процесах. Міжособистісні стосунки і регуляція діяльності та поведінки особистості. Поняття про групові та соціальні норми. Групові норми як стандарт поведінки особистості. Наслідки відхилення для особистості від групових норм.

Мова викладання	Українська

2. Анотація курсу

Анотація курсу	Навчальна дисципліна спрямована на формування системи та розвитку у здобувачів вищої освіти соціально-психологічного мислення, вміння здійснювати психологічний аналіз складних ситуацій в сфері соціальної психології. Соціальна психологія є обов'язковою компонентою підготовки здобувача вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія освітня програма «Практична психологія». Соціальна психологія відіграє важливу роль у практичній діяльності майбутніх фахівців з психології та щоденних життєвих ситуаціях. Крім того, дає можливість розкриття та усвідомлення багатоманітної системи людських стосунків, спонукатиме до пошуку оптимальних способів вирішення проблем, які виникають в сфері міжособистісних і міжгрупових взаємодій.
Інформаційний пакет дисципліни	Наводиться Веб-посилання на навчально-інформаційний портал університету, де знаходяться робоча програма навчальної дисципліни та силабус навчальної дисципліни.

3. Мета та завдання курсу

Мета викладання дисципліни	Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування та розвиток у здобувачів вищої освіти соціально-психологічного мислення, особливостей утворення системи соціально-психологічних знань про соціальну поведінку особистості і груп, феномени і закономірності соціальної взаємодії, формування необхідних навичок для застосування у практичній майбутній професійній діяльності та щоденних життєвих ситуаціях.
Завдання вивчення дисципліни	Завданням дисципліни є теоретична підготовка здобувачів вищої освіти для оволодіння основними поняттями, категоріями, закономірностями, принципами тощо з соціальної психології. Набуття знань, вмінь та навичок самостійно та творчо аналізувати різноманітні проблемні ситуації, які пов'язані із сферою соціальної психології, зокрема: вивчення категоріального апарату та методологічних засад соціальної психології; вивчення основних методів дослідження в соціальній психології; вивчення комунікативних, інтерактивних та перцептивних аспектів спілкування, вивчення психологічного складу та особливостей поведінки особистості у соціальній групі; вивчення основних елементів механізму утворення та розвитку малої соціальної групи; вивчення сучасних підходів до розв'язання проблеми великих соціальних груп.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті вивчення курсу	
Загальні	Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов. ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності

	громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 06. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
Спеціальні (фахові)	СК 01. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології. СК 03. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН	ПРН 01. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання. ПРН 02. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань. ПРН 10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника ПРН 13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності. ПРН 14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості. ПРН 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності. ПРН 22. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.
------------	---

5. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньої програми

Рік викладання	2023-2024; 2024-2025
Семестр	3, 4,5
Курс	2,3
Обов'язкова компонента / Вибіркова компонента	Обов'язкова компонента
Пререквізити	Загальна психологія
Постреквізити	Етнопсихологія

6. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів / годин	6/180 (3, 4 семестр) /3/90 (5 семестр) Всього: 9/270
Лекції	16/ 16 / 20
Практичні / Семінарські	18/ 18 / 20
Лабораторні	
Самостійна робота	56/56 /50
Форма підсумкового контролю	Залік /Залік/Екзамен

7. Технічне та програмне забезпечення / обладнання

Технічне та програмне забезпечення	Навчальний процес потребує використання мультимедійного проектора, навчального простору, в якому меблі можуть бути переміщені в ході заняття
Обладнання	Мультимедійне обладнання

8. Політика курсу

Загальні вимоги	Здобувачі вищої освіти повинні планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал. Активно працювати під час практичних занять, брати участь в обговорення дискусійних питань та кейсів, повною мірою долучатись до активних форм навчання. Заохочується робота у наукових гуртках, підготовка тез доповідей та участь у конференціях, підготовка та публікація наукових статей, участь у конкурсах наукових робіт та інше.
Політика щодо дедлайнів і перескладання	Практичні та самостійні роботи, надані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (60% від загальної суми балів за конкретне заняття). Умови перескладання. Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час опитування на практичних заняттях. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується здобувачем (співбесіда, реферат тощо). Пропущені практичні заняття та самостійні роботи, незалежно від причини пропуску, здобувач відпрацьовує згідно з графіком консультацій.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. Процедура відпрацювання пропущених занять з об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування) відбувається за рахунок виконання і здачі завдань та теоретичних матеріалів з пропущених тем. Не запізнюватись на заняття. Дотримуватись техніки безпеки. Завчасно ознайомлюватись з темою практичної роботи. Пропущені заняття відпрацьовувати у встановлений викладачем час.
Політика щодо виконання завдань	Позитивно оцінюються відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність. Під час підготовки до практичних занять виконання самостійної роботи необхідно спиратись на конспект лекцій та рекомендовану літературу. Водночас вітається використання інших джерел з

	альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення тем дисципліни
Академічна доброчесність	Роботи здобувачів є виключно оригінальним дослідженням чи міркуванням. Будь-яке списування або плагіат (використання, копіювання підготовлених завдань та/або розв'язання задач іншими здобувачами) тягне за собою анулювання зароблених балів. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час підсумкового контролю, виконання контрольних робіт заборонено. Списування під час контрольних, тестових робіт та протягом заліку заборонено.

9. Структура курсу

Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
		Годин				
		лк	лаб.	сем. / пр.	СР	Балів
Змістова частина 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ						
Тема 1	Об'єкт, предмет та структура соціальної психології	4		4	14	15
Лекція	Об'єкт, предмет та структура соціальної психології	4				1
Практика				4		4
Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички здобувачів.				14	10
Тема 2	Головні теоретичні напрямки сучасної зарубіжної соціальної психології	4		4	14	15

Лекція	Головні теоретичні напрямки сучасної зарубіжної соціальної психології	4				1
Практика				4		4
Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички здобувачів.				14	10
ПК ЗЧ 1	Підсумкова контрольна робота					20
	Разом за ЗЧ 1	8		8	28	44 год. 50 б.
Змістова частина 2 Теоретико-методологічні та історичні аспекти соціальної психології						
Тема 3	Методологія та методи соціально-психологічних досліджень	4		4	14	15
Лекція	Методологія та методи соціально-психологічних досліджень	4				1
Практика				4		4
Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички здобувачів.				14	10

Тема 4	Історія становлення та розвитку соціальної психології	4		4	14	15
Лекція	Історія становлення та розвитку соціальної психології	4				1
Практика				6		6
Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички здобувачів				14	8
ПК ЗЧ 2	Підсумкова контрольна робота					20
	Разом за ЗЧ 2	8		10	28	46 год. 50 б.
	Всього за дисципліною (3-й семестр)	16		18	56	90 год. 100 б.
Тема 5	Проблема спілкування у соціальній психології	4		4	14	15
Лекція	Проблема спілкування у соціальній психології	4				1
Практика				4		4
Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички здобувачів.				14	10

Тема 6	Спілкування як взаємодія	4		4	14	15
Лекція	Спілкування як взаємодія	4				1
Практика				4		4
Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички здобувачів.				14	10
ПК ЗЧ 3	Підсумкова контрольна робота					15
	Разом за ЗЧ 3	8		8	28	44 год. 50 6.
Тема 7	Спілкування як обмін інформацією	4		4	14	15
Лекція	Спілкування як обмін інформацією	4				1
Практика				4		4
Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички здобувачів.				14	10
Тема 8	Перцептивний аспект спілкування	4		6	14	15
Лекція	Перцептивний аспект спілкування	4				1
Практика				6		6
Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення				14	8

	дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички здобувачів.					
ПК ЗЧ 4	Підсумкова контрольна робота					15
	Разом за ЗЧ 4	8		10	28	46 год 50 б
	Всього за дисципліною (4-й семестр)	16		18	56	90 год. 100 б.
Тема 9	Психологічна характеристика великих соціальних груп	4		4	10	10
Лекція	Психологічна характеристика великих соціальних груп	4				1
Практика				4		4
Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички здобувачів.				10	5
Тема 10	Особливості масової поведінки	4		4	10	10
Лекція	Особливості масової поведінки	4				1
Практика				4		4
Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та				10	5

	розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички здобувачів.					
Тема 11	Соціальна психологія малих груп	2		2	10	10
Лекція	Соціальна психологія малих груп	2				2
Практика				2		2
Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички здобувачів.				10	6
	Разом за ЗЧ 5	10		10	30	50 год. 30 б.
Тема 12	Утворення та розвиток малої соціальної групи	4		4	5	10
Лекція	Утворення та розвиток малої соціальної групи	4				1
Практика				4		4
Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички здобувачів.				5	5
Змістова частина 6 ПРОБЛЕМА ОСОБИСТОСТІ В СОЦІАЛЬНІЙ ПСИХОЛОГІЇ						
Тема 13	Проблема соціалізації особистості	4		4	5	10
Лекція	Проблема соціалізації особистості	4				1

Практика				4		4
Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички здобувачів.				5	5
Тема 14	Особистість у структурі групових відносин	2		2	10	10
Лекція	Особистість у структурі групових відносин	2				2
Практика				2		2
Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички здобувачів.				10	6
	Разом за ЗЧ 6	10		10	20	40 год 30 6
	Екзамен					40 6
	Всього за дисципліною (5-й семестр)	20		20	50	90 год 100 6

10. Форми і методи навчання

Лекція	Словесні методи навчання: пояснення (інформаційно-повідомлювальне, інструктивне-практичне, пояснювально-спонукальне, система зображально-виражальних засобів. Словесний метод (лекція – вступна, тематична, оглядова, підсумкова). Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу, оглядові лекції з використанням наочного матеріалу, опорного конспекту, лекції візуалізації з використанням мультимедійних технологій Наочні методи навчання, ілюстрування Обробка лекційного матеріалу починається з детального розбору конспекту лекцій. На даному етапі варто розібратися в сутності кожного поняття і положення, домагатися розуміння логічного змісту
---------------	--

	формулювань. При цьому варто використовувати основну і додаткову літературу, наукові праці, монографії.
Практичні /Семінарські	Презентації, демонстрація, обговорення, аналіз конкретних ситуацій, дискусія, бесіди, роботи в малих групах тощо Методи навчання: проблемно-пошукове навчання (проблемного викладення матеріалу, створення проблемних ситуацій, групова дискусія); евристичні методи); дослідницький (наукові доповіді, наукові повідомлення); тестування; узагальнення; ілюстративний; графічний
Лабораторні	Не передбачено навчальним планом
Самостійна робота	Самостійна робота допоможе здобувачам опанувати навичками добору і самостійної роботи з джерелами законодавчо-нормативного та навчального характеру, а також на основі вивчення, узагальнення, систематизації й аналізу матеріалів (в тому числі і фактичних) робити відповідні висновки, рекомендації. 1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. 3. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. 4. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички здобувачів

11. Система контролю та оцінювання

Поточний контроль
Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, есе, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі); презентація самостійної роботи здобувача; практичний контроль (під час практичних робіт); тестовий контроль. Види поточного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, звіт з практичних робіт, реферат, презентація. Оцінювання знань здобувачів на основі поточного контролю відбувається: а) способом перевірки систематичності та активності роботи здобувача над вивченням програмного матеріалу курсу протягом семестру; б) способом виконання завдань самостійної роботи здобувача.
Підсумковий контроль за змістовою частиною
Здійснюється у формі комплексного тестування за темами змістової частини (тестування з використанням комп'ютерної техніки)
Підсумковий контроль
Формою підсумкового контролю є залік та екзамен, що виставляється на основі результатів поточного контролю та виконання завдань самостійної роботи. Мінімальна кількість балів, за якою здобувач отримує залік – 60 балів, максимальна кількість балів яку

може отримати студент за екзамен – 40.

Розподіл балів з дисципліни

Поточне оцінювання і контроль змістових частин (бали)																				Підсумкова оцінка Залік 3-4 семестр, Екзамен 5 семестр	
Змістова частина 1 (семестр 3)			Змістова частина 2 (семестр 3)			Змістова частина 3 (семестр 4)			Змістова частина 4 (семестр 4)			Змістова частина 5 (семестр 5)					Змістова частина 6 (семестр 5)				
T1	T2	ПК ЗЧ 1	T3	T4	ПК ЗЧ 2	T5	T6	ПК ЗЧ3	T7	T8	ПК ЗЧ4	T9	T10	T11	ПК ЗЧ3	T12	T13	T14	Екзамен		
Max 15	Max 15	Max 20	Max 15	Max 15	Max 20	Max 15	Max 15	Max 20	Max 15	Max 15	Max 20	Max 10	Max 10	Max 10	Max 20	Max 10	Max 10	Max 10	Max 40		
																				Max 100 (семестр 3,4)	
																				Max 100 (семестр 5)	

12. Шкала оцінювання

Шкала рейтингу ХДАЕУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	не зараховано
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	

13. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література	1. Ануфрієва Н.М., Зелінська Т.М., Єрмакова Н.О. Соціальна психологія: навч. посіб. Київ : Каравела, 2016. 370 с. 2. Власова О.І., Никоненко Ю.В. Соціальна психологія організацій та управління: підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 392 с.
--------------------	---

	3. Волянчук Н. Ю., Ложкін Г. В., Винославська О. В., Блохіна І. О., Кононець М. О. та ін. Соціальна психологія : навч. посібник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с. 4. Горностаї П.П., Слюсаревський М. М., Татенко В.О., Титаренко Т.М., Хазратова Н.В. та ін. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти. за ред. М. М. Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 580 с. 5. Москаленко О. В., Боковець О. І., Андрійцев Б. В. Соціальна психологія : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с. 6. Зелінська Т.М., Михайлова І.В., Демерс А.Е. Практикум із соціальної психології: навч.посіб. Київ : Каравела, 2019. 232 с. 7. Партико Н.В. Основи конфліктології. Львів : Львівська політехніка, 2021.156 с. 8. Подшивалкіна В.І., Дементьєва К.Г. Соціально-психологічний практикум. Київ : КНТ, 2019. 104 с. 9. Слюсаревський М.М., Хазратова Н.В. Соціальна психологія: навч. посіб. Львів : Львівська політехніка, 2019. 352 с. 10. Слюсаревський М.М., Хазратова Н.В. Психологія груп: навч. посіб. Львів : Львівська політехніка, 2022. 164 с. 11. Слюсаревський М.М., Хазратова Н.В. Теоретичні напрями соціальної психології : навч. посібник. Львів : Львівська політехніка, 2020. 104 с. 12. Слюсаревський М.М., Хазратова Н.В. Соціальна психологія : навч.посібник. Львів : Львівська політехніка, 2019. 352 с.
Додаткова	1. Берн Е. Ігри, у які грають люди : світовий бестселер із психології стосунків. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2021. 256 с. 2. Джонсон Д. В. Соціальна психологія: тренінг міжособистісного спілкування. пер. з англ. В. Хомика. Київ: Вид.дім «КМ Академія», 2003. 288 с. 3. Дороніна М.С., Жданова І.В., Полякова Г.А., Тютлікова В.В. Соціальна психологія: навчальний посібник у схемах і таблицях. Харків : ХНЕУ, 2009. 164 с. 4. Зелінська Т. М., Михайлова І. В., Демерс А. Е. Практикум із соціальної психології: навч. посібник. Київ : Каравела, 2014. 232 с. 5. Канеман Д. Мислення швидко й повільно. Київ : Наш Формат, 2017. 480 с. 6. Кові С. 7 звичок надзвичайно ефективних людей. Потужні інструменти розвитку особистості: навч. посіб. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2021. 384 с. 7. Козляковський П.А., Козляковський А.П. Соціальна психологія : курс лекцій. Практикум. Хрестоматія. Миколаїв : Дизайн і поліграфія, 2005 424 с. 8. Лопушанська Н. К. Ціннісні орієнтації та мотиви самовдосконалення в професійній діяльності психологів-

[%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D1%85-%D1%82%D0%B0-%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%85-%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA.html](#)

8. Студентський портал URL: <https://stud.com.ua>
9. Он-лайн підручники URL: http://www.pravo.vuzlib.su/book_z811.html
10. Підручники он-лайн URL: <http://osvita.ua>
11. Навчальні матеріали он-лайн URL: <https://pidruchniki.com>
12. Студентський портал URL: <https://studme.org/>